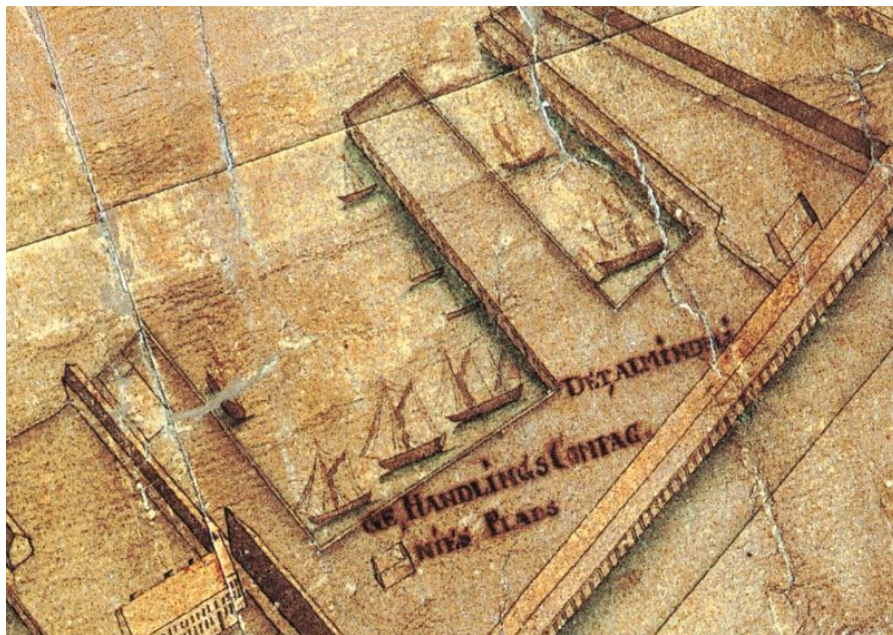

Krøyers Plads (II)

Matr.nr. 625, Christianshavns kvarter, Københavns sogn,
Sokkelund Herred, Københavns Amt.

Stednr. 020306, sb. nr. 517

KBM 3967

Claus Rohden Olesen, arkæolog, mag.art.

Københavns Museum
Vesterbrogade 59
1620 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
Fax: +45 33 25 07 72
E-mail: sekr@bymuseum.dk
www.copenhagen.dk

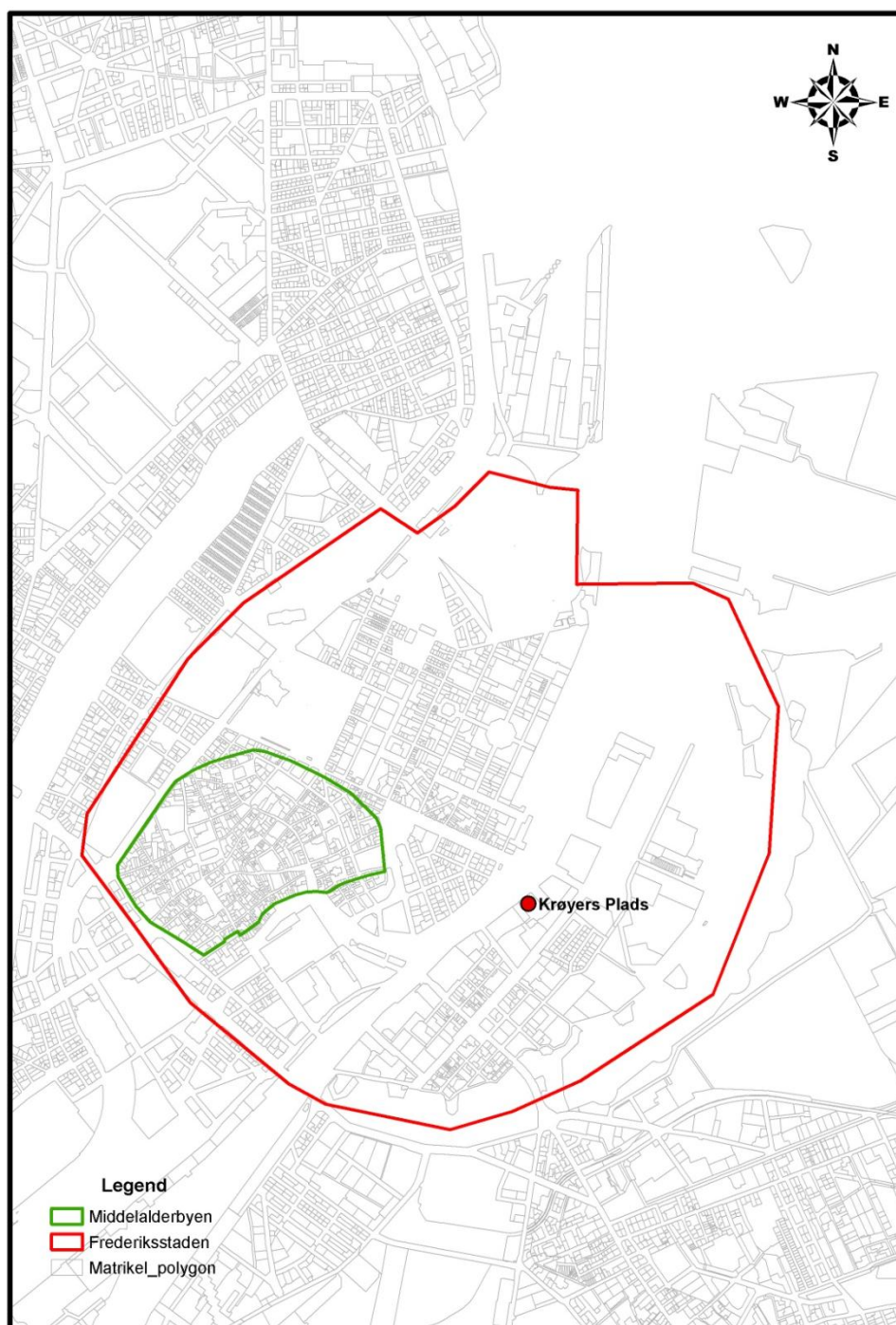
© Københavns Museum 2012

Indholdsfortegnelse

1	Abstract	4
2	Undersøgelsens forhistorie	5
3	Administrative data	6
4	Øvrige data	7
5	Topografi, terræn, undergrund	8
5.1	Christianshavns grundlæggelse	8
5.2	Bjørnsholm	8
5.3	Bolværker på Krøyers Plads	10
5.4	Terræn og undergrund	12
6	Målesystem	13
7	Udgravningsmetode	14
8	Undersøgelsens resultater	15
8.1	1700-taldeponeringerne	15
8.2	Havnekaj 1	18
8.3	Havnekaj 2	21
8.4	Sammenfatning	21
9	Fremtidigt arbejde	23
10	Referencer	25
10.1	Litteratur	25
10.2	Rapporter	25
11	Bilag:	26
11.1	Fotoliste	26
11.2	IntraSiS registreringsparametre	26
11.2.1	Strukturer og anlæg	26
11.2.2	Kulturlag	26
11.2.3	Forstyrrelser	26
11.2.4	Bolværk	27
11.3	Fotos	27

1 Abstract

I relation til byggemodning på Krøyers Plads foretog Københavns Museum en forundersøgelse af arealet. Ved undersøgelserne blev der påtruffet kulturlag fra første halvdel af 1700-tallet og trækonstruktioner fra kajanlægget fra formodentlig 1740—50erne.

Figur 1. Kort over København og udgravningens placering. Det gamle byområde er markeret med hhv. grøn og rød streg, mens undersøgelsen er markeret med en rød prik.

2 Undersøgelsens forhistorie

Forud for anlæggelsen af bolig- og erhvervsbyggeri på Krøyers Plads foretog Københavns Museum i juni 2012 en arkæologisk forundersøgelse for at afklare den mulige tilstedeværelse og udbredelsen af strukturer og kulturlag af arkæologisk interesse.

Ved det kommende byggeri skal der etableres kælderarealer, hvorfor der skal afgraves til en dybde af 4 m på arealet. Byggegrubens areal er samlet 1124,2m², og boreprøver udført på grunden viser 2-3 meters opfyldslag. Potentielt berøres der ved det kommende byggeri mellem 2000 og 3000m³ opfyldsjord af arkæologisk interesse.

Den arkivalske kontrol af de berørte områder viser, at man med al sandsynlighed vil komme til at udgrave dele af de opfylds- og kulturlag, som er aflejrede i området. Disse opfyldslag vides fra nabogrunde at være ekstremt genstandsrige og med gode bevaringsforhold. Desuden viser gennemgang af tilgængeligt kildemateriale, at tidligere generationer af bebyggelse i området kan berøres. Endelig kendes det fra andre steder i havnen, at skibe kan være brugt ved opfyldning af arealer.

3 Administrative data

- 16-05-2012 Museet afholder med Jens Breinholt ang. forundersøgelse på den sydøstlige del af grunden syd for havnebassinet på Krøyers Plads.
- 21-05-2012 Museet modtager ledningsplan til brug ved udpegning af arealer for forundersøgelse på den sydlige del af grunden.
- 23-05-2012 Museet udarbejder budget for forundersøgelsesbudget 2 for Krøyers Plads, KBM3967. Arealet for forundersøgelsen er $79 \times 12,9 \text{ m} = 1019,1 \text{ m}^2$.
- 24-05-2012 Museet fremsender budget for forundersøgelse til Kulturstyrelsen.
- 07-06-2012 Museet modtager Kulturstyrelsens godkendelse af forundersøgelsesbudget 2.

Undersøgelsen er udført af Københavns Bymuseum (KBM).
Genstande og dokumentation opbevares på museet.

Undersøgelserne bekostes af bygherre jfr. Museumslovens §26, stk. 2, 1. Pkt.

Bygherre er: NCC Property Development, Tuborg Havnevej 2900
Hellerup.

4 Øvrige data

Undersøgelsens anden etape påbegyndtes 18. juni og afsluttedes 19. Juni, hvorefter opmålinger og øvrige iagttagelser indførtes i IntraSiS-databasen. Daglig leder og beretningsansvarlig var arkæolog Claus Rohden Olesen.

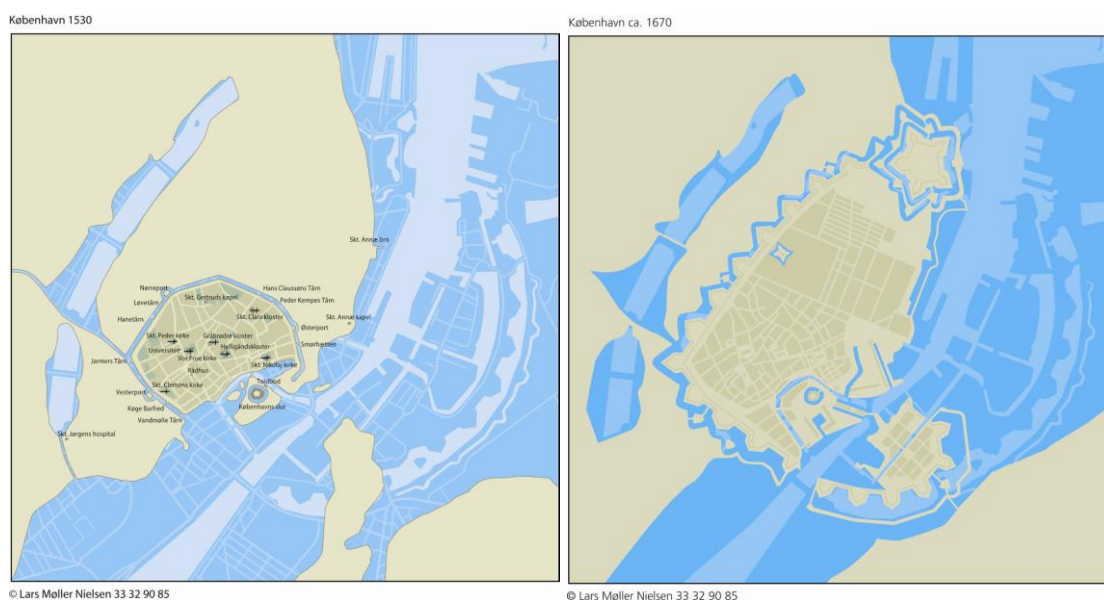
Ved undersøgelsen blev der benyttet en gravemaskine på bælder og med 1m bred skovl, stillet til rådighed af bygherre.

5 Topografi, terræn, undergrund

5.1 Christianshavns grundlæggelse

I begyndelsen af 1600-tallet, nærmere bestemt i 1618, blev Christianshavn grundlagt af Christian IV. Hans sigt med Christianshavn var flerstrengt. Dels skulle byen fungere som forsvar mod angreb fra søsiden, dels var der reelt tale om en udvidelse af havnen og sidst men ikke mindst: en udvidelse af Københavns areal.

I 1680'erne byggedes volde og bastioner i store træk som planlagt, dog åbnedes der for muligheder for, at bydelen siden kunne inddrage større arealer til handelspladser og industriområder nord og syd langs stranden, som tilfældet blev ved Krøyers Plads.

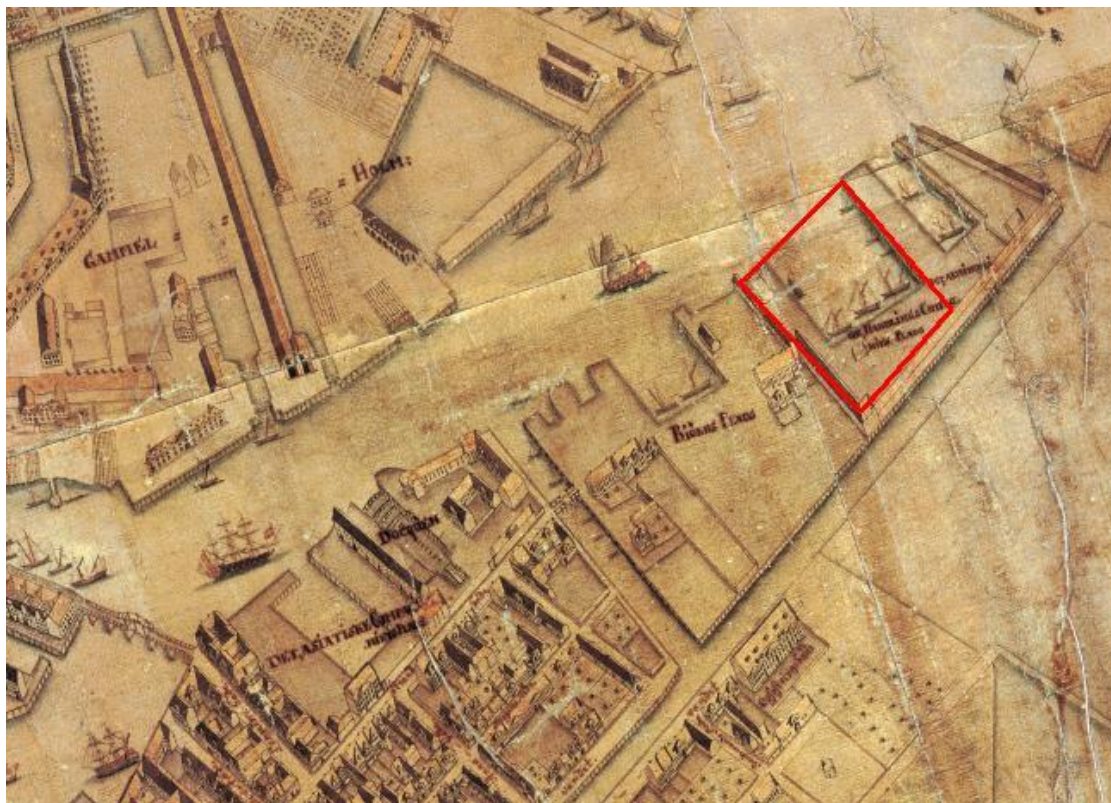
Figur 2. På kortene her ses Københavns land- og vandarealer i omtrent 1530 og 1670. Først i 1600-tallet begynder Christianshavn at blive anlagt, til at begynde med som en fæstning med udgangspunkt i den sydlige del af det nuværende Christianshavn. Illustrationer: Lars Møller Nielsen.

5.2 Bjørnsholm

Ved opfyldninger etableredes allerede i begyndelsen af 1700-tallet Andreas Bjørns værftsområde (senere Wilders Plads, se 'Bjørns Plads' på Geddes kort, fig. 4) i nord og Engelskmandens Plads (senere De Danske Sukkerfabrikker) syd for den senere Christianshavns Kanals sydlige del.

Området mellem Wilders Plads og Trangraven (dvs. det berørte areal) blev i 1735 overdraget til den velhavende købmand Andreas Bjørn af Christian den 6. Området var på den tid et vådområde, så han gik i gang med at indpæle området og fylde grunden op. En del materiale fik han fra Dokken, der blev udgravet i de år, mens andet fyld bestod af renovationslæs fra hovedstaden.

I løbet af få år var han nået så langt, at bygninger til hans planlagte skibsbyggeri kunne opføres inden udgangen af 1730'erne (Smidt 1989:284).

Figur 3. Christian Geddes eleverede kort over København fra 1761. Her ses allerede etableret en havn, hvor undersøgelsen har påvist kaj anlæg. Stedet for undersøgelsen er den sydlige side af havnebassinet, hvor "Det Almindelige Handels Compagnies Plads" lå. Her ses tre-fire skibe i havnen. Kort fra Københavns Stadsarkivs hjemmeside: www.kbh1761.dk.

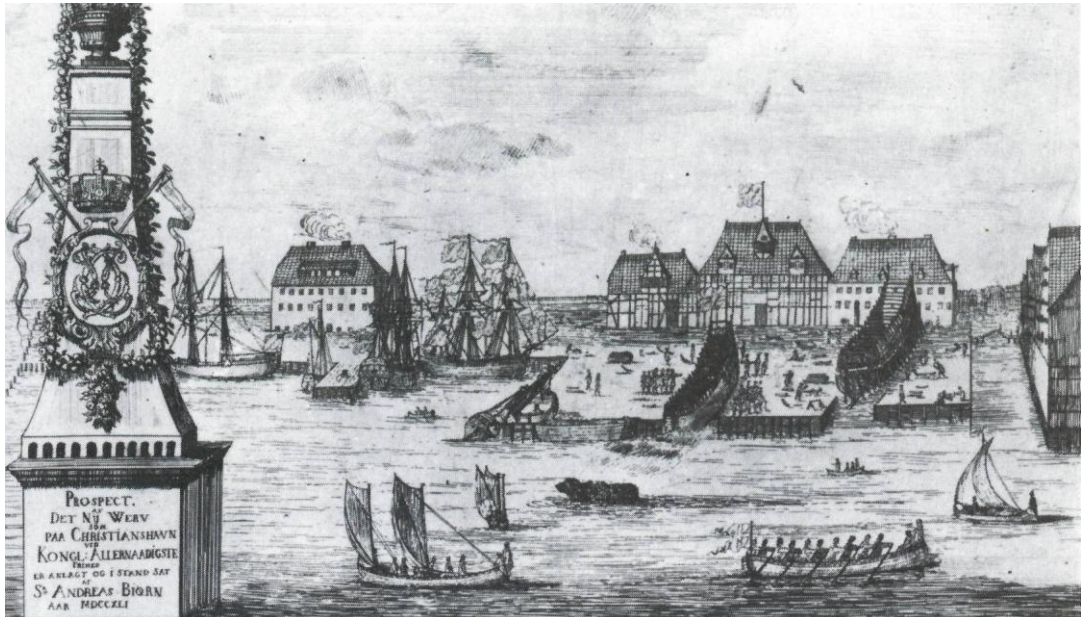
Det almindelige Handelskompagni overtog i 1747 den nordligste del af Bjørnsholm fra Andreas Bjørn, og nogle år senere købte Carl Wilder værftet og omdøbte området til Wilders Plads.

Den stadig stående bygning vest for arealet er Wilders pakhus bygget i 1762, mens det store pakhus på den nordlige side af den nuværende havn er Grønlandske Handels pakhus fra 1766, som ligger på Grønlands Handels plads (ibid: 293ff og 302).

Krøyers Plads er opkaldt efter skibskaptajn Hans Krøyer, som i 1802 overtog den mellemste del af Bjørns gamle holm. I 1806 byggede han Krøyers Pakhus, som lå længere mod sydøst på pladsen, end det her berørte areal. Pladsen havde det største havnebassin i den nordlige del og blev overtaget af Grønlandske Handel i 1938 (ibid: 306ff).

I den historiske søgning udført af bygherre, skrives blandt andet med henvisning til tegningen fig. 6, at det nye havnebassin ved det tidligere Strandgadeværft, blev etableret omkring 1939-41, efter det havde været i

licitation i 1939. Havnebassinet blev derved gjort smallere, og en del af det tidligere havnebassins sydlige del blev opfyldt. De to bygninger, der tidligere har stået på det berørte areal, blev opført i hhv. 1935 og 1938 som lagerbygninger til oplagring af fisk.

Figur 4. Stik af Andreas Bjørns skibsværft fra 1741. Det antyder, at den senere Wilders Plads, som ligger syd for det berørte areal og Wilders pakhus, så sådan ud i 1740'erne. Ser man længst til venstre i billedet, ser det ikke ud til, at der er etableret havnearealer længere nordpå endnu. Kilde: Det kgl. Bibliotek, efter Smidt 1989: 285.

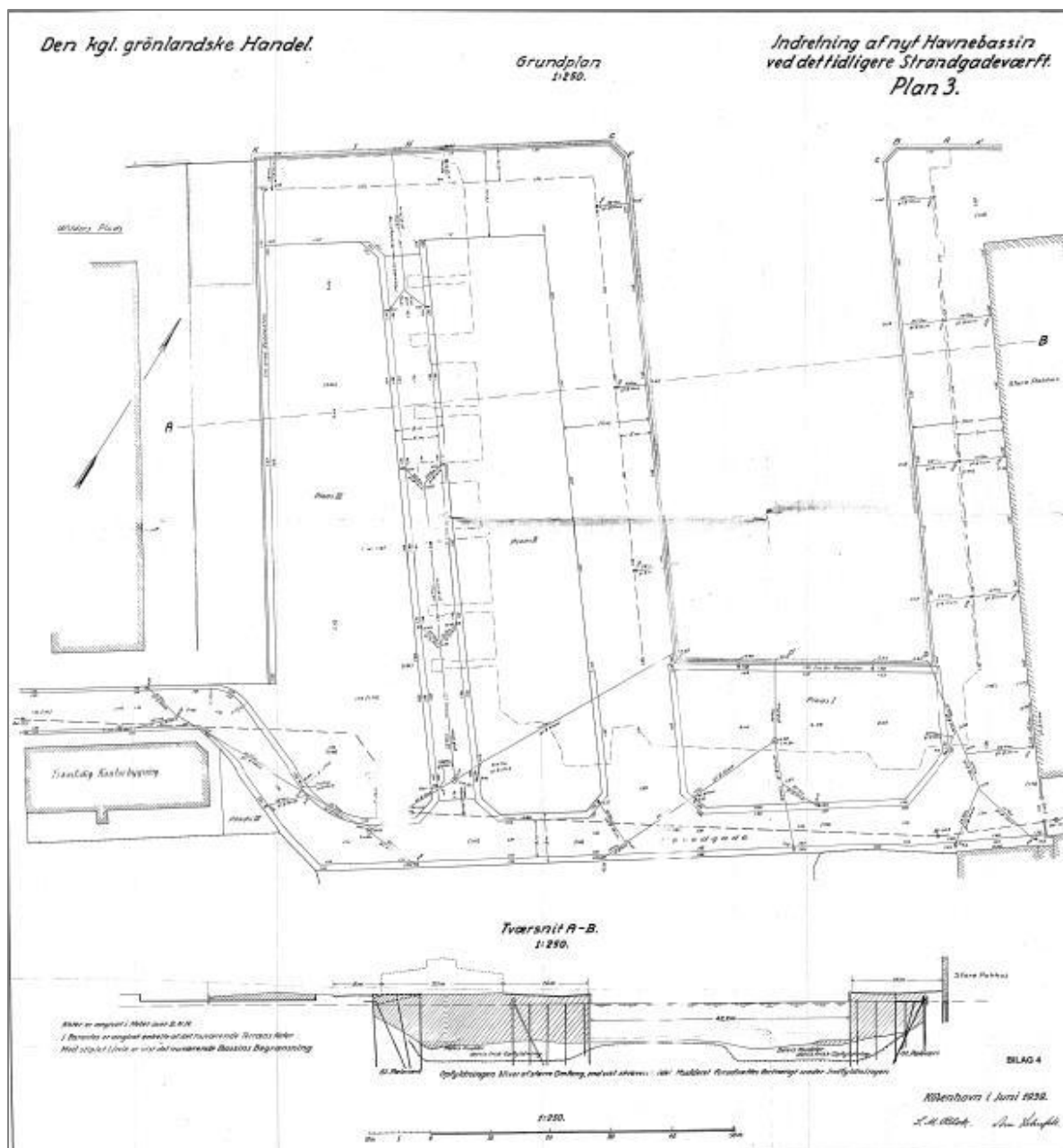
I forbindelse med samme historiske søgning er der desuden fremkommet tegninger fra 1920, der viser, at der sydvest på grunden har ligget en lagerbygning til oplagring af frø samt frørenseri, mens der midt på grunden har ligget skibsbeddinge. Omkring 1884 skulle der desuden have været etableret svedekiste og begkokeri på grunden.

5.3 Bolværker på Krøyers Plads

Andreas Bjørns grund, som omfatter den nuværende Krøyers Plads, blev påbegyndt opfyldt i 1730'erne. Det kan ikke sikkert afgøres, hvor langt man nåede med inddæmningen og opfyldningen i løbet af 1730'erne, men på et stik fra 1741 synes alene den nuværende Wilders Plads at være opfyldt og bebygget (se fig. 4).

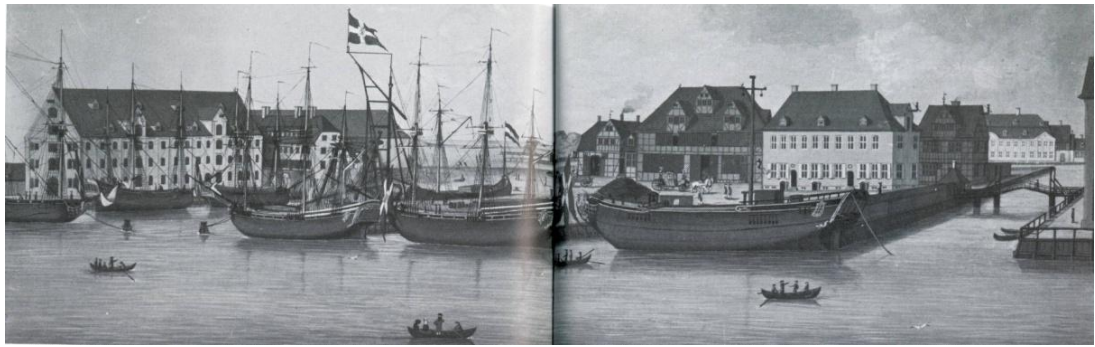
Det er dog muligt, at området ved Krøyers plads allerede var opfyldt, da Det almindelige Handelskompagni overtog den nordligste del af Bjørnsholm fra Andreas Bjørn i 1747.

Det kan i hvert fald konstateres, at arealet er bebygget og opfyldt i slutningen af 1757, hvor Chr. Geddes kort stammer fra (se fig. 3, Smidt 1989: 17). På et maleri fra 1776 (se fig. 6) ses både Wilders pakhus fra 1764 og Grønlandske Handels pakhus fra 1766, hvorfor hele området imellem disse (dvs. bl.a. Krøyers Plads) må være opfyldt og bebygget.

Figur 5. På planen her fra 1939 ses dokumentation af konstruktionen af det nye havneanlæg, og påtrufne rester af de ældre bolværker (se nederst) ved planlægningen af det nye kaj anlæg på arealet. De ældre bolværkers placering ifølge dette snit stemmer fint overens med den østligste del af bolværkskonstruktionerne, der er påvist ved forundersøgelserne.

Det vil samlet sige, at kaj anlægget på den nuværende Krøyers Plads formodentlig er etableret i 1740'erne eller 1750'erne. Det kan meget vel være opfyldt af samme typer materiale som på Wilders Plads, altså udgravet materiale fra Dokken og renovationslæs fra København (Smidt 1989:284).

Figur 6. Maleri af Wilders plads af H. W. von Haffner i 1776. Her ses området lige vest for det berørte areal. På billedet ses i venstre side Wilders pakhus fra 1764 og bag dette det lidt yngre Grønlandske Handels Pakhus. I 1776 synes hele området mellem disse to pakhuse derfor at være færdigbygget. Det vil sige, at kajenlægget på arealet formodentlig også er etableret. Kilde: Niels Barfreds Samling, efter Smidt 1989: 286f.

5.4 Terræn og undergrund

Terrænet var marint, da de første deponeringer blev akkumuleret på arealet. Undergrunden består af blågråt moler og formodes at være den oprindelige marine havbund fra et relativt lavbundet område (se i øvrigt beskrivelsen af opfyldslaget afsnit 8.1).

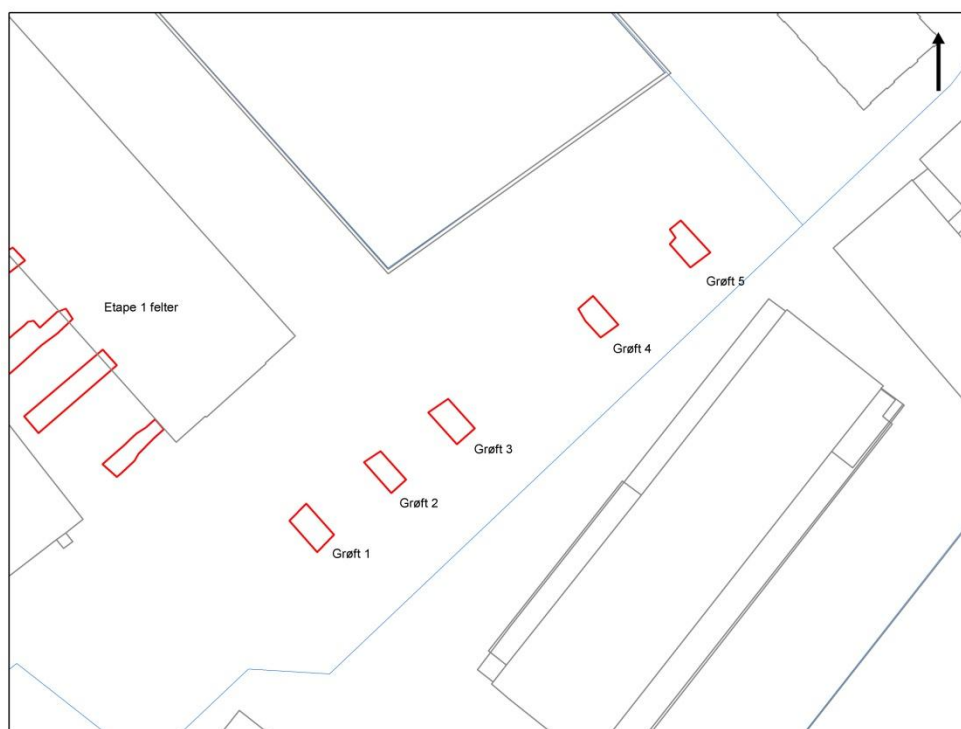
Undergrundsniveauet findes i kote -1 m under almindelig havniveau. Herover var en række sandlag, som må anses for delvist naturligt aflejrede, og som dermed må udgøre en del af undergrundens sammensætning.

6 Målesystem

Opmålingerne er foretaget med GPS. GPS'en har en præcision på 3 cm både horisontalt og vertikalt.

7 Udgravningsmetode

Ved forundersøgelsen blev der trukket fem søgegrøfter omtrent Nordvest-sydøst. Søgegrøfterne havde en bredde på 2,6 m samt en maksimal dybde på ca. 73cm.

Figur 7. De fem søgegrøfter. Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

Søgegrøfterne er trukket med maskine i horisontale lag uden hensyn til eventuel stratigrafi. Der blev gravet en enkelt grøft á ca. 5-6 m ad gangen, hvorefter fremkomne strukturer blev registreret. Dernæst blev grøften tildækket og processen fortsatte i den påfølgende grøft.

Ved fremkomst af strukturer blev maskinen stoppet, og disse registreredes. Hensigten var overordnet at påvise udstrækningen af de ældre molefundamenter etableret af Andreas Bjørn i midten af 1700-tallet samt at adskille disse fra opfyldningerne fra 1939.

De påtrufne strukturer blev dokumenteret ved hjælp af fotos, ligesom alle strukturer og definerede lag blev indmålt med GPS og beskrevet

Der blev opsamlet enkelte fund undervejs i fladen. Fundene, der alle er relateret til et enkelt kulturlag 1711 (A3), kan alle dateres til nyere tid (ca. 1660-1850).

8 Undersøgelsens resultater

Overordnet set blev der i de i alt fem grøfter fundet seks lag, hvoraf tre er henført til 1700-tallet, medens de øvrige knytter sig til opfyldningerne i 1939. Der er fundet et træelement, formentlig relateret til et træbygget kajanlæg fra midten af 1700-tallet.

Figur 8. Grøft 1. Det mørke kulturlag, nærmest menes at repræsentere opfyld i den oprindelige mole fra midten af 1700-trallet. Pælen i midten af billedet indgår formentlig i den bolværkskonstruktion, som udgjorde molens kajside. Det hvide sand bagerst er opfyldninger fra 1939. Foto: Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

8.1 1700-taldeponeringerne

Umiddelbart under den nuværende belægning blev et ca. 20-30cm tykt lag af opfyld, indeholdende moderne materiale, heriblandt blandt andet plastikfragmenter, beton etc., påtruffet. Dette lag er givetvis opblandet og redeponeret i forbindelse med nyere anlægsarbejde på pladsen.

Herunder blev et opfyldslag registreret i en tykkelse på ca. 80cm (1771 (A3), 1730 (A5), 1783 (A8)). Samme lag/horisont er angiveligt påtruffet i forbindelse med undersøgelsens første etape. Her er det observeret udgørende en op til 1,8m tyk fundførende horisont bestående af aflejringer akkumuleret over en periode. Laget indeholdt læder, tekstil, glas, glaseret keramik, porcelæn, dyrekogler, halm, lidt jern, næsten hele knuste æggeskaller og træfragmenter samt dele af træredskaber såsom trækøller

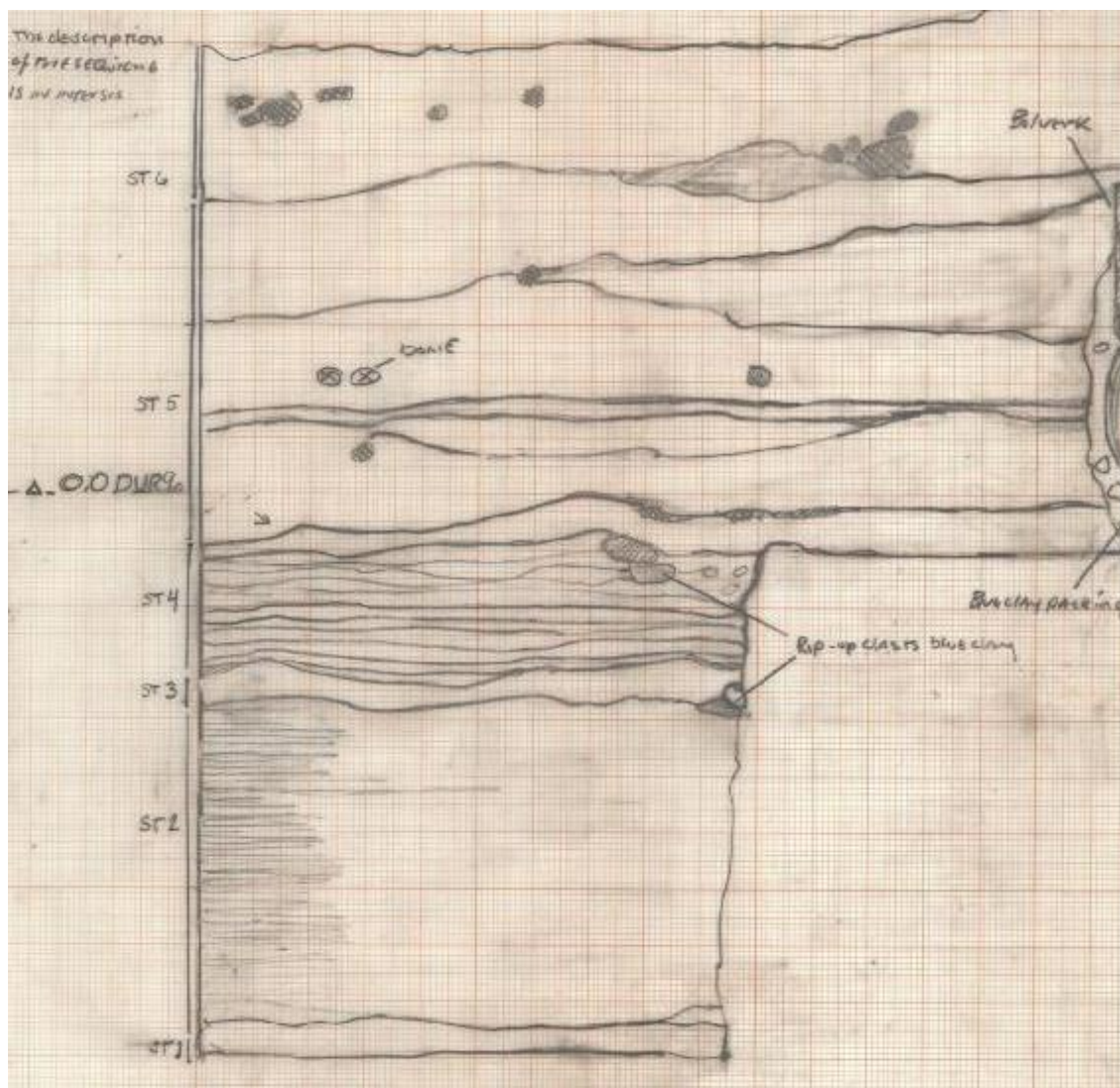
og –kiler samt formodede dele af tøndelåg (Villumsen 2012 s. 10). I forbindelse med den aktuelle etape blev der dog kun fundet lidt kobberblik, glas, keramik, muslingskaller og jern de modsvarende lag. Laget er tolket som affald, men den begrænsede mængde fund i forbindelse med etape 2, kombineret med et indslag af tegl og mørtelrester, foranlediger den hypotese, at der ikke er tale om husholdningsaffald, men byggeaffald samt redeponerede jordlag fra byen o.lign.

Figur 9. Til højre ses zonen med opfyldninger, dateret til 1700-tallet. Til venstre ses det hvide sand, som udgør fylden i molen fra 1939.. Foto: Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

Bundlaget, det vil sige undergrunden, som ifølge Villumsen udgjordes af et 10 cm tykt blågråt lag af moler (ler blandet med meget fint sand), som formodes at være den oprindelige marine undergrund, blev ikke påtruffet.

Derimod kunne det iagttages, hvorledes den fundførende horisont begyndte at ændre karakter ca. 75cm under terræn. Det nu fremkomne lag var et mørkgråt, fedtet sandlag indeholdende enkelte muslingskaller. Andre fund blev ikke observeret, men det faktum, at kun lagets top blev påtruffet, begrænsede muligheden for at indsamle fundmateriale. At kun dets top blev berørt begrænser tolkningsmulighederne, men karakteren peger i retning af, at der er tale om redeponerede marine lag. Tolkningen synes således at være opmudret havneslam, som systematisk er blevet deponeret indenfor et indpælet område i forbindelse med etableringen af den kunstige ø som Andreas Bjørn skaber i tidsrummet ca. 1741-1757.

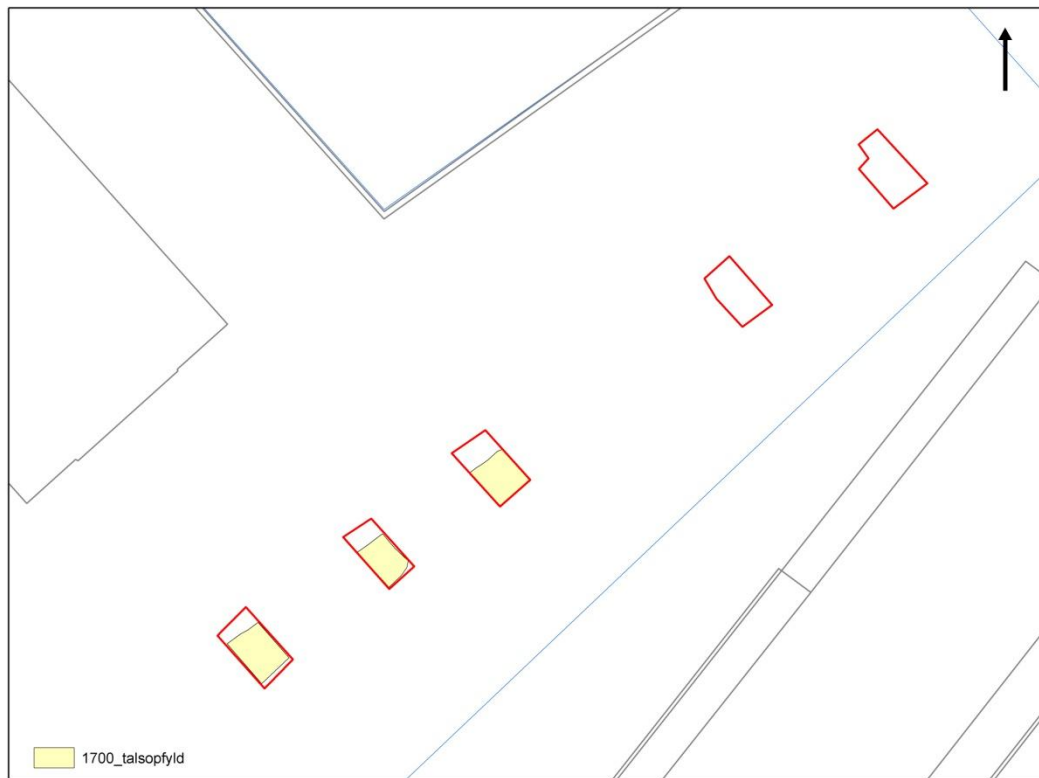

Figur 10. Profilvæg registreret i forbindelse med første etape med sekvensen af forskellige lag på arealet overtid. Nederst ses de tynde langsomt afsatte lag, og over kote 0 ses de hurtigt påførte lag i samme niveau som bolværkskonstruktionen, som ses på tegningen til højre. Villumsen 2012 s. 11; Tegning: Anthony Ruter 2012 © Københavns Museum.

Akkumuleringerne er angiveligt udtryk for to faser af moleopbygning. Dels en ældre udgjort af havneslam og andre maritime redeponeringer, og dels en yngre udgjort af byggeaffald o. lign. En forklaring på karaktterskiftet kan være, at mængden af tilgængeligt havneslam var betydelig, hvorfor materialet blev anvendt i størst mulig omfang. Øverst i bolværkskonstruktionen var et mere fast materiale imidlertid påkrævet, hvis en fast overflade, egnet til aktiviteterne i relation til den københavnske søfart og havnearbejdet, herunder lastning og losning, skulle etableres.

Akkumuleringsprocessernes varighed kan der ikke siges noget konkret omkring. I forbindelse med etape 1, blev det foreslået af tilsvarende processer havde fundet sted over en længere årrække, men deponeret på

lokaliteten forholdsvis hurtigt i relation til etableringen af havnekajen. Lagene, der stammer fra forskellige steder i byen, afspejler således disse områders alder og funktionsperiode og altså ikke den aktuelle havnekajs etableringstidspunkt. Denne tolkning modsvarer udsagnene i de historiske kilder giver, idet de viser, at området er opfyldt, og kajanlæg bygget i samme ombæring.

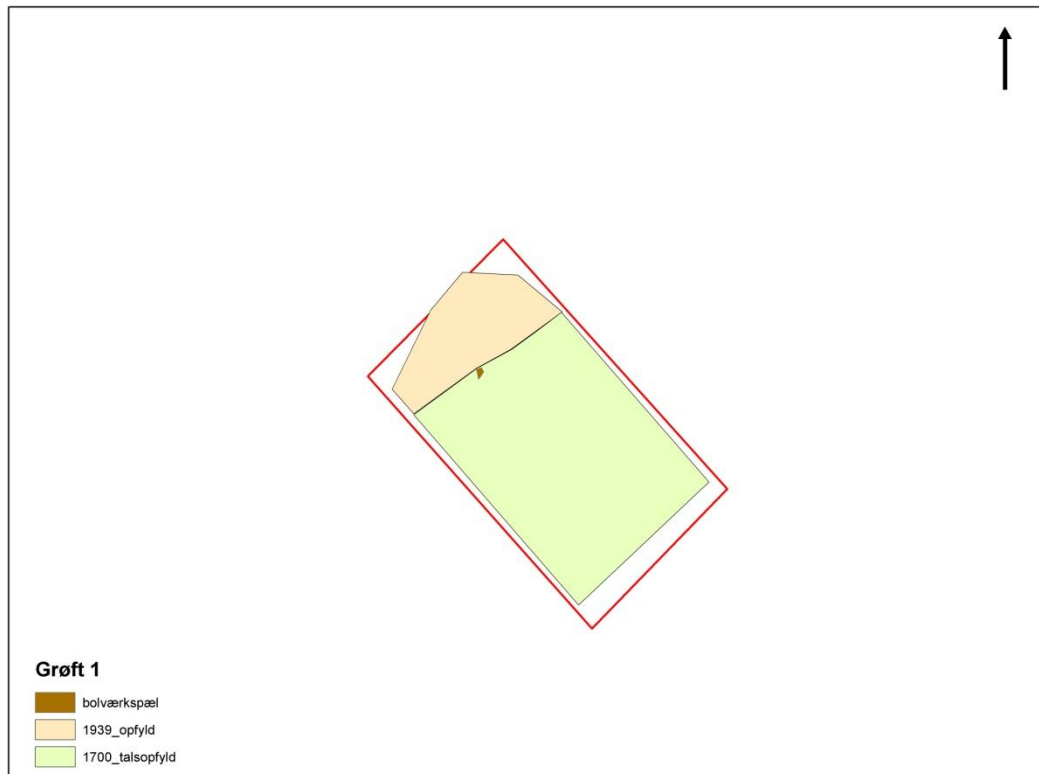

Figur 11. 1700-talsdeponeringerne. Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

Laget dateres foreløbigt til Nyere tid (1660-1850) på baggrund af et stykke keramik, som er hjemhørende i denne periode. I forbindelse med etape 1 fremkom der imidlertid væsentlig flere fund, som foranledigede en datering af kulturlagene til første halvdel af 1700-tallet. En nærmere undersøgelse af fundenes dateringer i forhold til opfyldningen af arealet også være af interesse, for at belyse hvor hurtigt man har opfyldt Andreas Bjørns store areal, og dermed færdiggjort havneanlægget.

8.2 Havnekaj 1

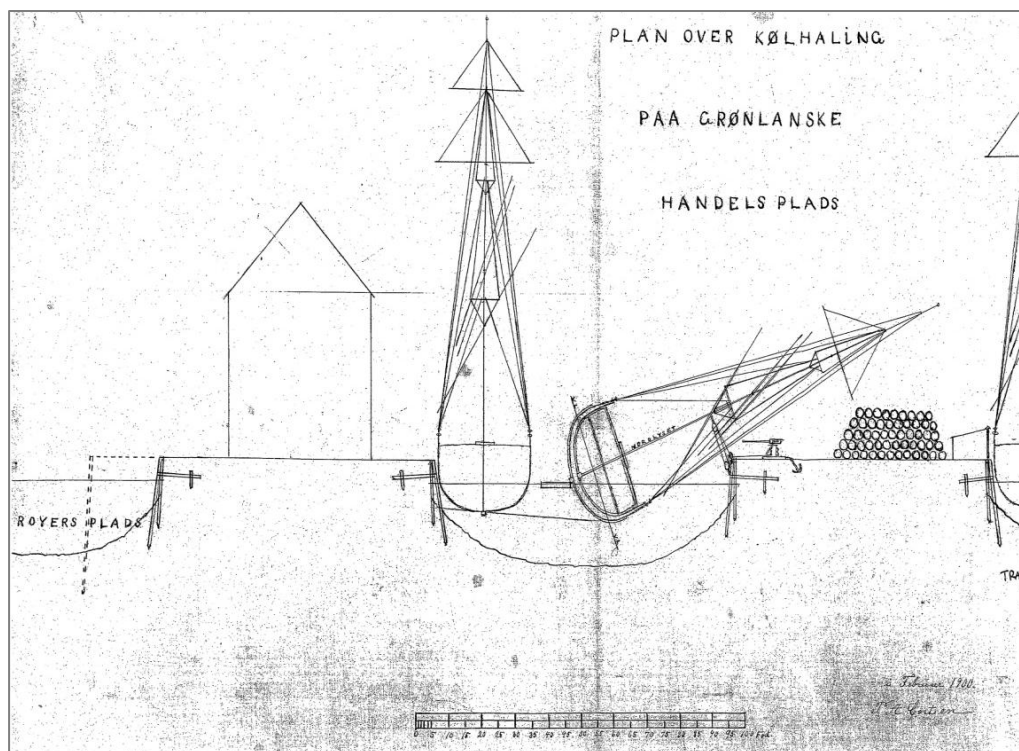
Det vertikalt stillede tømmerstykke 1718 (A1) antages at være en bolværkspæl, som indgik i den havnekajkonstruktion, der omkransede den nordøstlige, sydøstlige og sydvestlige side af det havnebassin, der optræder i Geddes eleverede kort fra 1761.

Figur 12. Bolværkspælen placeret i overgangen mellem 1700-talsopfyldningerne og det moderne sandlag fra 1939. Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

Kajkonstruktionens opbygning samt pælen 1718's funktion heri er det ikke muligt at komme nærmere for nærværende, dertil var undersøgelsesområdet udstrækning for begrænset. Det kan således ikke påvises med sikkerhed, at der er tale om en oprindelig pæl, dateret til midten af 1700-tallet. Muligheden for, at der principielt er tale om en yngre fornyelse, er tilstede.

Bedre belyst er havnebassinets sydvestlige langside, som blev påtruffet i forbindelse med etape 1. Her kunne det ses, at der var tale om en kompleks konstruktion i flere faser, bestående af såvel en havnefront samt et raffineret system af forankrende tømmerstykker, som greb ind i den bagvedliggende landmasse (Villumsen 2012).

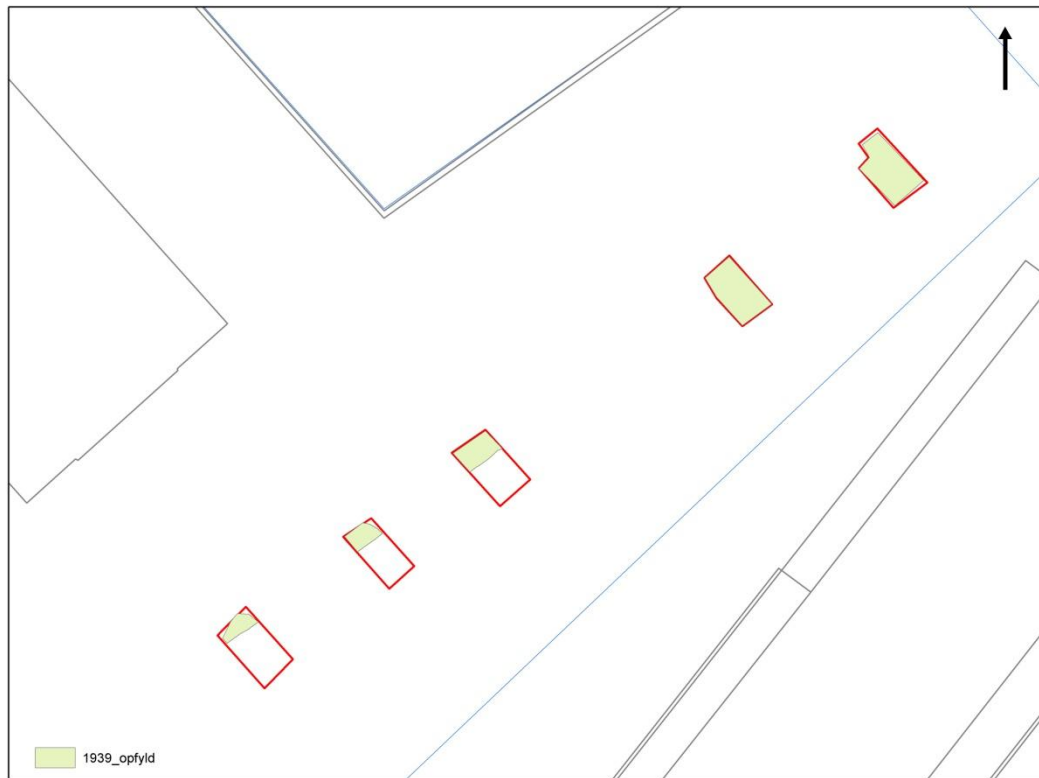
Figur 13. Tegning fra 1900 om kølhaling af skibe på Grønlandske handels plads. Til venstre i billedet ses den ene side af havnebassinet på Krøyers plads. De formodede såkaldte jordankre, der blev påvist ved undersøgelserne kan sammen med kajkanten have haft samme funktion, som de jordankre, der ses i profil her på tegningen.

Figur 14. Kajanlægget på Krøyers Plads kan meget vel have set ud, som kajanlægget her på Grønlandske Handels Plads, som formodentlig ikke er meget yngre. Tegning af Grønlandske Handels Plads fra 1810 af N. J. Bredal. © Bymuseet.

8.3 Havnekaj 2

Denne struktur udgøres af fem kontekster 1722 (A4), 1740 (A6), 1779 (A7), 1763 (A9) og 1773 (A10). De er registreret som en moderne forstyrrelse, idet der er tale om hvidt sand deponeret som kajsidefyld i relation til etableringen af den nuværende kaj i 1939 (jf. fig 5).

Figur 15. 1939-deponeringerne. Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

8.4 Sammenfatning

Samlet set viste forundersøgelsen af Krøyers Plads sydlige del tilstedeværelse af kulturlag og strukturer relateret til etableringen af havnebassinet i tiden ca. 1741-1757 samt disse forstyrrelse af yngre opfyld relateret til reduktionen af havnebassinet i 1939.

Der er tale om en vigtig iagttagelse, da det herved er blevet muligt at definere, hvilket arealet indenfor NCC Developments byggegrube, hvor kulturhistorisk potentiale forefindes eksakt.

At kulturlagene indenfor dette område er af væsentlig kulturhistorisk betydning hænger sammen med deres datering til første halvdel af 1700-tallet, idet dette er tidligt sammenlignet end andre kendte udsmidsområder i København. Fund fra dette område vurderes derfor at have et væsentligt

potentiale i forhold til at belyse forhold relateret til befolkning og erhverv i København i denne periode. Tilsvarende er lagene i sig selv en væsentlig del af Christianshavns historie, idet disse er opfyldt akkumuleret med henblik på at skabe mere landareal til havneindustrien.

Den påtrufne trækonstruktion menes således anlagt ca. 1741—1757. Kajanlæggene på denne del af Christianshavn har haft en lang levetid (indtil 1939), og kan - i omformet tilstand - endnu ses i dag. Kajanlæggene har en væsentlig kulturhistorisk betydning for Christianshavns og Københavns historie i form af deres centrale funktion i forhold til handelskompagnierne og de maritime erhverv i København.

9 Fremtidigt arbejde

Forundersøgelsen viser, at der er i området forefindes et arkæologisk potentiale på arealet. Dels kan kulturlagene fra 1700-tallets første halvdel komplementere vores viden om problemstillinger vedrørende såvel Christianshavns opståen samt materialiseringen Københavns indbyggers sociale og kulturelle forhold. Dels giver trækonstruktionerne en sjælden mulighed for at undersøge bolværkskonstruktioner fra 1700-tallet.

Figur 16. Grøfterne samt NCC Developments kommende byggegrube. Det skraverede område markerer den del af området, hvor kulturhistorisk levn forefindes bevaret.

Claus Rohden Olesen 2012 © Københavns Museum.

Samlet set indstilles et mindre areal på i alt $123,1\text{m}^2$ derfor til arkæologisk undersøgelse. Forundersøgelsen Krøyers Plads (I) har vist, at der i denne ende af pladsen gennemsnitligt er 2m bevarede kulturlag samt konstruktioner (Villumsen 2012 s. 17). Overføres disse data til indeværende område, svarer det til $246,2\text{m}^3$ (jf. fig. 16).

Overordnet betragtet, så viser ældre kortmateriale, at den tidligere kajkonstruktion fortsætter syd for grøft 4 og 5. Derfor vil dette areal også være interessant i forbindelse med en arkæologisk undersøgelse.

Københavns Museum 2012
Claus Rohden Olesen, Arkæolog, mag.art.

10 Referencer

10.1 Litteratur

Blatherwick, S. & Bluer, R. 2009: Great houses, moats and mills on the south bank of the Thames. Medieval and Tudor Southwark and Rotherhithe. MOLA Monograph 47, London: Museum of London Archaeology.

København. Bispetid og borgertid. Stadsingeniørens direktorat. 1947.

Oluf Nielsen: *Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse IV. Kjøbenhavn i Aarene 1536-1660* - anden del, kap. V. Kbh., G. E. C. Gad, 1885.

Oluf Nielsen: *Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse I. Kjøbenhavn i Middelalderen* - kap. XI. Kbh., G. E. C. Gad, 1877.

Smidt, C. M. 1989 Christianshavn. I B. Bramsen (ed.) *København før og nu – og aldrig*, bind 7. København: Palle Fogtdal.

Links:

Christian Geddes kort fra 1761 (Københavns Stadsarkiv):

<http://www.kbh1761.dk/index.php/da/>

10.2 Rapporter

Villumsen, Tina (2012): Krøyers Plads. KBM 3967. Rapport over det arkæologiske tilsyn i forbindelse med byggemodning. Københavns Museum.

11 Bilag:

11.1 Fotoliste

Nr.	Motiv	Set mod
1	Grøft 1, oversigt	NV
2	Grøft 1, oversigt	NV
3	Grøft 1, oversigt	SV
4	Grøft 1, detail 1718 (A1)	SØ
5	Grøft 1, detail 1718 (A1)	Ø
6	Grøft 2, NØ-profil 1730 (A5)	NØ
7	Grøft 2, NØ-profil, SØ-forlængelse af nr. 6, 1730 (A5)	NØ
8	Grøft 2, oversigt	NV
9	Grøft 2, oversigt	NV

11.2 IntraSiS registreringsparametre

11.2.1 Strukturer og anlæg

Identitet	Klasse	Underklasse	Datering
1700-talsdeponeringer	Gruppe	Landindvinding	1741-1757 (før)
Havnekaj1	Gruppe	Havnekaj	1741-1757
Havnekaj 2	Gruppe	Havnekaj	1939

11.2.2 Kulturlag

Id	Identitet	Klasse	Underklasse	Undersøgelsesmetode
1711	A3	Stratigrafisk objekt	Lag	Maskine
1730	A5	Stratigrafisk objekt	Lag	Maskine
1783	A8	Stratigrafisk objekt	Lag	Maskine

11.2.3 Forstyrrelser

Id	Identitet	Klasse	Underklasse	Undersøgelsesmetode
1722	A4	Forstyrrelse	Lag	Maskine

1740	A6	Forstyrrelse	Lag	Maskine
1763	A9	Forstyrrelse	Lag	Maskine
1773	A10	Forstyrrelse	Lag	Maskine
1779	A7	Forstyrrelse	Lag	Maskine

11.2.4 Bolværk

Id	Identitet	Klasse	Underklasse	Undersøgelsesmetode
1718	A1	Stratigrafisk object	Tømmerkonstruktion	Maskine

11.3 Fotos

Foto 1.

Foto 2.

Foto 3.

Foto 4.

Foto 5.

Foto 6.

Foto 7.

Foto 8.

Foto 9.

